

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 1.Pf.20.893/2020/3/II.

A felperes: felperes, felperes címe, I. rendű,

II. rendű felperes, II. rendű felperes címe, II. rendű,

III. rendű felperes, III. rendű felperes címe III. rendű

A felperesek képviselője: Feldmájer és Somogyi Ügyvédi Iroda, I. és III. rendű felperes jogi képviselőjének címe, amely az I. és III. rendű felperest képviseli

dr. Seres Zsuzsanna Sára kamarai jogtanácsos, II. rendű felperes címe, aki a II. rendű felperest képviseli

Az alperes: I. rendű alperes, I. rendű alperes címe I. rendű,

II. rendű alperes neve, II. rendű alperes címe, II. rendű

Az alperes képviselője: Balsai Ügyvédi Iroda, alperesek képviselőjének címe, amely az I. és II. rendű alperest képviseli

A per tárgya: sajtó-helyreigazítás

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 15.P.22.278/2020/10.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben, akként változtatja meg, hogy a felpereseket személyenként kötelezi 36.000 (harminchatezer) forint kereseti illeték megfizetésére.

Az elsőfokú ítélet egyéb rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy személyenként fizessenek meg az államnak – az állami adó- és vámhatóság felhívására, az ott megjelölt módon, határidőben és számlára – 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint szerző „mű címe” (korábban: „mű címe”) című művét az Artisjus Magyar Szerzői Jogvédő Egyesület 2012. március 13-án vette műjegyzékbe. Többszöri átdolgozás után végső formáját 2016-ban nyerte el. A mű nyomtatásban nem jelent meg, annak részei – megközelítően egyharmada – a „weboldal2” weboldalon, illetve a „blogger hivatalos blogja” weboldalon került nyilvánosságra. A szerző 2016. január 14-én a mű kéziratát és annak szinopszist e-mailben megküldte a II. rendű felperes által üzemeltetett II. rendű felperes televíziós csatornával szerződéses jogviszonyban álló Iroda alapítója, producer neve televíziós producer részére is.

[2] Az megbízó neve S. A. megbízásából készült „filmsorozat” című magyar televíziós filmsorozat promotálásának figyelemmel kísérése során 2017. július 15-én szerző levélben fordult II. rendű felperes producerehoz, a II. rendű felperes produceréhez, amelyben közölte, hogy a sorozatot saját művének engedélye nélküli megfilmesítéseként azonosította. A II. rendű felperes képviselőjében a III. rendű felperes (mint tartalomstratégiai igazgató) által adott válasz szerint a sorozat forgatókönyveit nemzetközi stáb készítette. Az alapkonceptió,

valamint a forgatókönyvek ennek a stábnak a szellemi alkotásai. Mindemellett a szerző feltételezését nevetségesnek minősítette.

[3] A 100+1 részes filmsorozat az I. rendű felperes által üzemeltetett csatorna 2 csatorna 2017. október 28. és 2018. március 31. között vetítette, a bevezető részt az II. rendű felperes csatorna is sugározta. A sorozat megismétlésére 2018. április 2-től került sor, egyebekben a weboldal weboldalon is hozzáférhető. A szerző megbízásából eljár Szerzői Jogi Szakértői Testület 2018. január 29-én kibocsátott szakvéleményében a szellemi alkotás engedély nélküli felhasználásával kapcsolatos jogsértést megállapíthatónak tartotta.

[4] szerző 2018. július 6-án előzetes bizonyítás elrendelése iránt kérelmet nyújtott be a Fővárosi Törvényszékre. Kérte, hogy a bíróság kötelezze az I. és II. rendű felpereseket – többek között – arra, hogy csatolják az „filmsorozat” televíziós sorozat valamennyi, a forgatás alapjául szolgáló dokumentumát és a kérelmezettek nyilatkozzanak arról is, hogy a sugárzott produkció teljes mértékben a forgatókönyvön alapszik. Kérte továbbá a televíziós sorozat valamennyi epizódjának digitális adathordozón történő, haladéktalan csatolására kötelezni őket azzal, hogy a kérelmezettek nyilatkozzanak arról is, hogy a sugárzott produkció és a csatolt epizódok teljes mértékben azonosak. A Fővárosi Törvényszék a kérelmet elutasította, majd a határozatot a másodfokon eljár Fővárosi Ítéltábla 8.Pkf.26.726/2018/3. számú jogerős végzésével helybenhagyta. A döntés jogi indoka szerint a kérelmező nem valószínűsítette az előzetes bizonyítás törvényes feltételeinek teljesülését.

[5] szerző feljelentése alapján a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 2019. március 12-én szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok vétsége miatt nyomozást rendelt el. A feljelentés ténybeli alapja szerint a filmsorozat a szerző regényét vette át az engedélye nélkül. A büntető ügy folyamatban van. A nyomozó hatóság kirendelése alapján 2019. június 11-én a Szerzői Jogi Szakértői Testület szakértői véleményt készített, amelyben összességében megállapíthatónak tartotta a regényből a forgatókönyvbe, illetve a filmsorozatba való szövegszerű átvételeket. Véleménye szerint a jellemzések, kifejezések olyan nagy számában van egyezés a két vizsgált mű között, amely az adott történettípusban nem nyilvánvaló, és ez nem lehet véletlen. Az engedély nélküli megfilmesítés kétségtávol meg történt.

[6] Az I. rendű alperes 2020. június 2-án „cikk címe” címmel az alábbi cikket jelentette meg weboldalán:

[7] „Egy bátor és határozott nőt ismerhetünk meg szerző író személyében, aki »mű címe« című regényének botrányokban gazdag utóéletét osztotta meg velünk. A regényét, amelyet a legtöbben az II. rendű felperes képernyőjéről egy sorozat formájában csak úgy ismernek: »filmsorozat«. Nem egyszerű adaptációról van azonban szó, ugyanis a regényt a magyar II. rendű felperes nemes egyszerűséggel, illetve III. rendű felperes programigazgató vezényletével – igazságügyi szakértői vélemények szerint is – ellopta. A német tulajdonú médiavállalat a törvények felett állónak hitte magát, de az író kiállt az igazáért és hosszú évek gyűrődései után mára győzelemre áll az ügye.

[8] A jogász végzettségű szerző a kislányával otthon töltött évei alatt – egy egyedülálló kisgyermekes édesanya maroknyi szabadidejében – 2012-től kezdődően írta meg a »mű címe« című, nőknek szóló regényét, amely az időközben cseperedő gyermeke mellett, ahogy fogalmaz, »második gyermekévé vált«. A sokéves munkát követően azonban az író úgy gondolta, hogy a regényét elsőként a mozivászonon lenne érdemes bemutatni, és majd csak azt követően könyv formában, mint a reménybeli sikerfilm forrásművét. Éppen ezért fordult – a könyve szakszerű levédetése után – az ország vezető producereihez még 2016-ban. Innen kezdődött nem várt kálváriája is.

[9] cikk alcíme

[10] Annak ellenére, hogy a producerek számára kiküldött anyagok alapján a regény filmadaptációs projektje gyakorlatilag kútba esett, 2017 nyár elején, amikor szerző lányával épp az óvodába sétált, egy óriásplakáton látta visszaköszönni regénye karaktereit, de a reklámpalakáton a »mű címe« cím helyett már »filmsorozat« szerepelt. Az író nő rövidesen értesülhetett a médiából arról, hogy az II. rendű felperes magyarországi programigazgatója büszkélkedik a csatorna új telenovella sorozatával, amellyel megmutathatják anyavállalatuknak, hogy érdemes ilyen jellegű, tisztán magyar produkciók elkészítését finanszírozni.

[11] »Egyszer a magyar II. rendű felperes történetében már volt ilyen, méghozzá egy hasonló sorozat, de mégis azt kell mondanom, hogy igazi telenovellát, amit Magyarországon írnak magyar írók, kifejezetten a magyar nézőknek készült, kifejezetten magyar alkotókkal és magyar színészekkel, ilyen még nem volt, most lesz, ez az filmsorozat« nyilatkozta III. rendű felperes, aki azt a körülményt már nagyvonalúan elhallgatta a nyilvánosság elől, hogy az »filmsorozat« alapjául ugyan valóban magyar alkotó munkáját használták, de szerző neve helyett II. rendű felperes producere neve fémjelzte a produkciót.

[12] 2-es alcím

[13] Bár szerző tisztában volt vele, hogy a számos producerhez eljuttatott, jogvédelem alatt álló regényét egyszerűen ellopták tőle, ugyanakkor tudta, hogy egy globális médiacéggel szemben harcba bocsátkozni az esetek többségében öngyilkos küldetés. A végső szót mégis a kislánya mondta ki.

[14] »Elmondtam a kislányomnak, hogy mi történt velem és azt is megosztottam vele, hogy mit jelent, ha kiállok az igazamért, de ő azt mondta nekem, hogy csináljam« - emlékszik vissza az édesanya arra a beszélgetésre, amely során eldöntötte, hogy belevág az immár három éve tartó küzdelmébe. Ügyvédet fogadott és ügyvédi levélben fordult az II. rendű felperes vezérigazgatójához, aki a megkeresést már az ügy legelején III. rendű felpereshez, mint az illetékes vezetőhöz irányította. A programigazgató azonban a készséges, kompromisszumkész és együttműködést ajánló író nő többedik hivatalos megkeresését is – szerző visszaemlékezése szerint – pökhendi magasztalokból, lenézően utasította vissza.

[15] 3-as alcím

[16] Miután az ügyvédi levélváltások is sikertelennek bizonyultak, 2017 őszén elindult az csatorna 2 csatornán az »filmsorozat«. A hatalmas országos siker azonban új helyzetet állított szerző elé. Végül úgy döntött, hogy a – forgatókönyv összehasonlítás céljából történő kiadását megtagadó – csatornával szemben csak úgy tud fellépni, ha maga írja ki a levetített epizódok teljes szövegét, majd a leirattal fordul a hatóságokhoz. A naponta megjelenő epizódokat esténként és hétvégente jegyzetelte ki az író nő az utolsó szóig, hiszen a 101 rész összesen 70 óránál is hosszabb pontosan kiírandó anyagot jelentett. Ez a teljesítmény pedig annak fényében még inkább példa nélküli, hogy mindezt egy egyedülálló, kisgyermekes édesanyaként tette.

[17] A harmadik éve húzódó jogi huzavona alatt immár a harmadik ügyvéd képviseli szerzőt. Hiába valamennyi esetben a kezdeti lelkesedés és a jogi tisztánlátás. Két ügyvéd eddig már visszaadta az író nő ügyét. Túl sok kétségünk pedig nem is nagyon lehet, hogy miért tennének ilyet jogászemberek, amikor tudják, hogy az ügy nagy valószínűséggel nyerhető. Tény, hogy a német multival szembeszállni áldozatokkal járhat...

[18] 4-es alcím

[19] »Természetesen nem gondolom, hogy a pénz nem számít, de itt többről van szó. Az mégiscsak elfogadhatatlan, hogy nagyvállalatok úgy tesznek, mintha rájuk nem vonatkoznának a törvények. Belegondolni is hátborzongató, hogy hány hozzám hasonlóan megalázott és kisemmizett alkotó van, akik esetleg bele sem mertek vágni, vagy feladták ezt a

sokszor kilátástalannak tűnő szelmalomharcot» - fejtette ki portálunknak az író. Elmondása szerint ő maga is csak saját tartalékainak felélése árán tudta végigcsinálni ezt az utat. Ennek ellenére nem kártérítési, hanem büntető ügyben tett feljelentést, hiszen a szerzői jogok megsértését a magyar jog nem holmi vétségként vagy szabálysértésként, hanem bűncselekményként tartja számon. Azóta – a nyomozás előzményeként, majd részeként – két hivatalos szakértői állásfoglalás is igazat adott az író. Amelyek valóságtartalmát közvetetten még maga az II. rendű felperes is elismerte, hiszen nem sokkal a büntetőfeljelentés befogadása és a nyomozás megindítása után a csatorna egyik napról a másikra, megmosolyogtató magyarázattal vette le a többedik ismétlésként futó »filmsorozatot« műsor kínálatából, amivel még azt is vállalták, hogy boruljon az 2019-es, nyári műsorrend.

[20] szerző felidézte ugyanakkor, hogy az II. rendű felperes programigazgatójával folytatott parttalan értekezések közepette kísérletet tett a könyve kiadására, de annak ellenére, hogy egy nagyon népszerű sorozat alapját adó műről van szó, a nagy hazai könyvkiadók visszautasították. Elintézhető lenne a dolog annyival, hogy éppen az II. rendű felperes húzása miatt tisztázatlan jogi helyzetű alkotással nem kívánt kockázatot vállalni senki, de a történetek mögött valójában sötét, szövevényes háló bújik meg.

[21] 5-ös alcím

[22] Ha ugyanis vigyázó tekintetünket a cégalapításra vetjük, akkor hamar kibukik az összefonódás. III. rendű felperes ugyanis amellett, hogy a Magyar II. rendű felperes programigazgatója, igazgatósági tag a Könyvkiadó Zrt.-ben, amelynek elnök-vezérigazgatója történetesen XY, III. rendű felperes édesapja, de az igazgatóságban foglal helyet még az édesanyja, XYné és a programigazgató húga, III. rendű felperes testvére is. A Könyvkiadó Zrt. pedig, mint az Állami Könyvterjesztő Vállalat, valamint a Könyv és Kultúrcikk Nagykereskedelmi Vállalat jogutódja, tucatnyi a könyvpiacra működő társvállalatával (a könyvkiadó vállalatokat szinte kivétel nélkül befolyásos kommunizmus és hálózati személyek privatizálták, vagy inkább vették a nevükre a rendszerváltozás felfordulásában) nagy ráhatással bír a magyar könyvkiadásra, miközben a család feje, XY a Társi közvéleménykutató és politikai tanácsadó cég alapító-elnökeként a rendszerváltozás óta formálja a magyar közéletet. Nem kell túl nagy fantázia ahhoz, hogy úgy véljük: szerző a Kádár-kor kultuszminisztere, név elvtárs három »T«-jéből a legrosszabbat, azaz a »tiltottat« húzhatta ki.

[23] 6-os alcím

[24] szerző szerint minden nehéz pillanat, a kimerültség, a cserbenhagyások, a pálfordulások és valamennyi viszontagság ellenére megértte kiállni azokkal szemben, akik ellopták a munkáját. A weboldal-nak az író felidézte a filozófiai bölcsességet, miszerint »a gonosz diadalához csak annyi kell, hogy a jók tétlenek maradjanak«, s arra buzdít mindenkit, akin átgázoltak, hogy álljon ki bátran az igazáért, miközben ő maga már nagyon várja, hogy a bűnügyi eljárás véget vessen a hányattatásainak.

[25] Portálunk megkereste III. rendű felperest is, aki a telefonon elmondott szavainak közléséhez nem járult hozzá, ellenben erősen ajánlotta, hogy ne foglalkozzunk a témával. Ez talán a „függetlenobjektív” média világában így működik, de portálunk ezúttal is megmarad a tisztességes tájékoztatás pártján.

[26] A felperesek helyreigazítás iránti kérelmet terjesztettek elő az I. rendű alperesnél 2020. június 29-én. Kérelmükben foglaltak szerint a cikkbeli közlések az alábbi valótlan tényállításokat, illetve híreszteléseket tartalmazzák:

1. „Nem egyszerű adaptációról van azonban szó, ugyanis a regényt a magyar II. rendű felperes nemes egyszerűséggel, illetve III. rendű felperes programigazgató vezényletével – igazságügyi szakértői vélemények szerint is – ellopta”.

2.„A német tulajdonú médiavállalat a törvények felett állónak hitte magát..”

3.„...az író kiállt az igazáért és hosszú évek gyűrődései után mára győzelemre áll az ügye”,

4.„...-nyilatkozta III. rendű felperes, aki azt a körülményt már nagyvonalúan elhallgatta a nyilvánosság előtt...”

5.„az író többedik hivatalos megkeresését is – szerző visszaemlékezése szerint – a programigazgató pökhendi magaslatoiból, lenézően utasította vissza.”

6.„...amelyek valóságtartalmát közvetetten még maga az II. rendű felperes is elismerte, hiszen nem sokkal a büntetőfeljelentés befogadása és a nyomozás megindítása után a csatorna egyik napról a másikra, megmosolyogtató magyarázattal vette le a többedik ismétlésként futó »filmsorozat« műsorkínálatából, amivel még azt is vállalták, hogy boruljon a 2019-es, nyári műsorrend.”

7.„...Könyvkiadó Zrt.-ben, amelynek elnök-vezérigazgatója történetesen XY,”

8.„Portálunk megkereste III. rendű felperest is, aki a telefonon elmondott szavainak közléséhez nem járult hozzá, ellenben erősen ajánlotta, hogy ne foglalkozzunk a témával.”,

9.„III. rendű felperes a Társi közvéleménykutató és politikai tanácsadó cég alapító-elnökeként a rendszerváltozás óta formálja a magyar közéletet”.

[27] A felperesek által a 9. pontban kifogásolt közlés vonatkozásában, miszerint III. rendű felperes a Társi közvéleménykutató és politikai tanácsadó cég alapító-elnökeként a rendszerváltozás óta formálja a magyar közéletet, alperesek a keresetlevél benyújtását megelőzően, 2020. július 13-án „XY”-ra javították a cikkbeli közlésben „III. rendű felperes”-ként megjelölt személynevet.

[28] A helyreigazítás iránti kérelemben foglaltaknak az I. rendű alperes egyebekben nem tett eleget.

[29] A felperesek keresete arra irányult, hogy a bíróság kötelezze az I. rendű alperest, hogy a weboldal internetes sajtótermékben legalább 30 napig azonos helyen, módon és időben tegye közzé a kifogásolt cikk címe felett, azzal azonos oldalon, azonos betűtípussal és azonos betűméretben az alábbi helyreigazító közleményt az ítélet meghozatalától számított 15 napon belül.

[30] „Helyreigazítás:

[31] A weboldal portálunkon 2020. június 2. napján »cikk címe« című sajtóközleményünkben:

1) Valótlanul állítottuk, hogy a magyar II. rendű felperes III. rendű felperes programigazgató vezényletével – igazságügyi szakértői vélemények szerint is – ellopta szerző »mű címe« című regényét. A valóság ezzel szemben az, hogy nem szerző műve alapján készült az filmsorozat sorozat, bírósági igazságügyi szakértői vélemények az ügyben nem születtek és a Fővárosi Ítéltábla jogerős döntésében kimondta, hogy a szerzői jogsértés tényének megfelelő valószínűsítése sem történt meg.

2) Valótlanul állítottuk továbbá, hogy a német tulajdonú médiavállalat a törvények felett állónak hitte magát, de az író kiállt az igazáért és hosszú évek gyűrődései után mára győzelemre áll az ügye.

3) Valótlanul állítottuk, hogy III. rendű felperes nyilatkozatában miközben azt mondta, hogy a magyar II. rendű felperes történetében az »filmsorozat« az első igazi telenovella, amit Magyarországon írnak magyar írók, kifejezetten a magyar nézőknek készült, kifejezetten

magyar alkotókkal és magyar színészekkel, - azonközben elhallgatta a nyilvánosság elől, hogy a sorozat alapjául ugyan valóban magyar alkotó munkáját használták, de szerző neve helyett II. rendű felperes producere neve fémjelezte a produkciót.

4) Valótlanul állítottuk, hogy kompromisszumkész és együttműködést ajánló író nő többedik hivatalos megkeresését is – szerző visszaemlékezése szerint – programigazgató pökhendi magaslatokból, lenézően utasította vissza.

5) A valós tény hamis színben tüntettük fel akkor, amikor azt állítottuk, hogy a nyomozás előzményeként, majd részeként készült két hivatalos szakértői állásfoglalás valóságtartalmát közvetetten még az II. rendű felperes is elismerte azzal, hogy nem sokkal a büntetőfeljelentés befogadása és a nyomozás megindítása után a csatorna egyik napról a másikra, megmosolyogtató magyarázattal vette le a többedik ismétlésként futó »filmsorozatot« műsorkínálatából, amivel még azt is vállalták, hogy boruljon a 2019-es nyári műsorrend. Ezzel szemben a valóság az, hogy az filmsorozat ismételt sugárzásának megszűnte és szerző ügye, alaptalan állításai semmilyen kapcsolatban nincsenek egymással, mert a sorozat ismétlés sugárzása az II. rendű felperes csatornán nem hozta meg az elvárt nézettséget, ezért került sor ennek megszüntetésére.

6) Valótlanul állítottuk, hogy XY a Könyvkiadó Zrt. elnök-vezérigazgatója.

7) Valótlanul állítottuk, hogy III. rendű felperes portálunk megkeresésére erősen ajánlotta, hogy ne foglalkozunk a témával. A valóság ezzel szemben az, hogy III. rendű felperes programigazgató azt mondta, hogy forduljunk az II. rendű felperes sajtóosztályához és felhívta a figyelmünket arra, hogy szerző már jónéhány ügyvédet elhasznált, azaz talán mégis így, így meggondolhatnák, hogy szeretnének-e neki teret adni.

8) Valótlanul állítottuk, hogy III. rendű felperes a Társi közvéleménykutató és politikai tanácsadó cég alapító-elnökeként a rendszerváltás óta formálja a magyar közéletet. A valóság ezzel szemben az, hogy III. rendű felperes nem a Társi alapító-elnöke”.

[32] Az alperes kiadóját, az Lapkiadó Kft. II. rendű alperest perköltségük megfizetésére kérték kötelezni.

[33] A kereset jogszabályi alapjait a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 12. §, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 495-499. §-aival jelölték meg.

[34] Az I. rendű felperes keresetösségi jogát az támasztja alá, hogy a sorozatot sugárzó csatorna 2. csatorna médiaszolgáltatója, a II. rendű felperesét az a tény, hogy az II. rendű felperes médiaszolgáltatója, a III. rendű felperesét pedig a II. rendű felperesnél betöltött tisztsége és az ügyben a cikk szerinti, képviselőként közreműködése. Az I. rendű és a III. rendű felperes nem közszereplő, a II. rendű felperes pedig ugyan annak minősülhet, e minősége azonban korlátozott, nem azonos a politikai közszereplő kategóriába tartozó személyekével. A felperesekkel kapcsolatos nyilatkozatokat ennek megfelelően kell értékelni a szólásszabadság gyakorlásának határainál.

[35] Az első két kijelentés valótlanosságát támasztja alá, hogy az előzetes bizonyítás során eljáró bíróság a kérelmet azért utasította el, mert a szerzői jogsértés megfelelő valószínűsítése nem történt meg. A harmadik, az elhallgatásra vonatkozó állítás is valótlan tény, mivel a felpereseknek nem volt tudomása a Nemzeti Adó- és Vámhivatal előtt folyamatban lévő eljárásról és a 2019. júniusban készült szakvéleményről, mindössze arról szereztek tudomást, hogy 2019 áprilisában az adó- és vámhivatal nyomozói lefoglaltak néhány dolgot a vállalkozástól. A III. rendű felperes a 2018. januárban készült szakvéleményt ismerte. A felperesek nem készítették, nem írták és nem forgatták a sorozatot, kizárólag a sugárzásában vettek részt. A negyedik kijelentés is tényállításnak minősül, amelyet az

alpereseknek kell bizonyítania. A hatodik és hetedik állítással kapcsolatban a felperesek annak valótlanságáról nyilatkoztak, egyéb nyilatkozatot nem tettek.

[36] Az alperesek által benyújtott bizonyíték, az I. rendű alperesnek a III. rendű felperessel folytatott telefonbeszélgetéséről készült leirat ellen kifejezetten tiltakoztak, hivatkozva arra, hogy annak felvételére a III. rendű felperes engedélye nélkül került sor, így a hangfelvétel és arról készített leirat nyilvánvalóan jogsértő bizonyítéknak minősül [Pp. 269. § (1) bekezdés b) pont].

[37] Az alperesek írásbeli ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperesek perköltségben marasztalására irányult.

[38] Azzal védekeztek, hogy valamennyi felperes közéleti szereplőnek tekintendő. Az I-II. rendű felperes különböző, Magyarországon sugárzott televíziós csatornák működtetője, tulajdonosa, a III. rendű felperes pedig munkaköre miatt érintett közéleti minőségben. A közéleti szereplők személyiségének védelmében a szólás- és sajtószabadság szűkebb körű korlátozása felel meg az Alaptörvényből levezethető követelményeknek {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [48]}.

[39] Az első kifogásolt közlésben az újságíró a rendelkezésére bocsátott szakértői véleményekből levont következtetése, értékítélete, egyfajta kritikája jelenik meg. Szövegkörnyezetében értelmezve egyértelműen tágabb jelentéstartalmat hordoz: a „lopás” szó használata nem dogmatikai megalapozottságú, hanem a felmerülő visszaosságokra történő rávilágítás, amelyet két szakértői vélemény is alátámasztott. A Kúria EBH2011. 2396. határozata szerint pedig a való tényekből az érintett által levont tartalmi következtetés, amennyiben az nem okszerűtlen, jóhírnévsértés megállapítására nem ad alapot, így sajtóhelyreigazításnak sem lehet helye.

[40] A második kifogásolt közlés az újságíró véleményének tekinthető, amellyel kapcsolatban a Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalás III. pontja értelmében nincs helye helyreigazításnak.

[41] A harmadik kifogásolt közlés a cikk írójának valós tényeken alapuló értékelése, következtetése. A büntetőeljárás során a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által kirendelt Szerzői Jogi Szakértői Testület 2019. június 11-i szakvéleményére tekintettel az újságíró okszerű következtetést levonva állította, hogy a szerző ügye győzelemre áll, hiszen a büntető ügyben a szakértői testületek a feljelentőnek kedvező tartalmú megállapításokat tettek, nevezetesen, hogy kétséget kizáróan megtörtént a jogsértés.

[42] A negyedikként kifogásolt közlés is az újságíró következtetésének tekinthető a 2018. január 29-én és 2019. június 11-én kelt szakértői véleményekre figyelemmel, ezért annak helyreigazítása nem rendelhető el.

[43] Az ötödik közlés a szerző által bemutatott, közte és a felperesek között folytatott levelezésekből levont újságírói értékítélet, amely nem ad alapot a helyreigazításra.

[44] A hatodik támadott kijelentésnél figyelemmel kellett lenni arra, hogy a II. rendű felperes az „filmsorozat” című sorozatot a büntetőeljárásban készített szakvélemény elkészültét követően egyik napról a másikra a műsorkínálatból oly módon tüntette el, hogy azt a nyilvánosság előtt meg sem indokolta. E körülmény miatt a közlés az újságíró okszerűen levont következtetésének, feltételezésének minősül, amely miatt helyreigazítás eredményesen nem kérhető.

[45] A hetedik kijelentéssel kapcsolatban az alperesek megítélése szerint a felpereseket nem illeti meg az anyagi igényérvényesítés joga. A közlés XYről szól, nem köthető a felperesek személyéhez, a betöltött pozícióban tévedés egyébként is jelentéktelennek minősül.

[46] A nyolcadik kijelentés pedig ugyancsak valós tényeken alapuló értékítélet, amelynek valósága alátámasztásához az alperesek rendelkezésére áll bizonyítékként I. rendű alperes újságírója újságíró és a III. rendű felperes között zajlott telefonos beszélgetés hangfelvétele. A valós tényeken alapuló értékítélettel kapcsolatban nincs helye sajtóhelyreigazításnak. A jogsértő bizonyítékkal kapcsolatban kifejtették, hogy a hangfelvétel elkészítésére kifejezetten annak bizonyítása érdekében került sor, hogy ne lehessen vitás az újságíró és a III. rendű felperes által elmondottak tartalma. Ez a tényállás teljes felderítésére vonatkozó bizonyítási érdek alapozta meg a felhasználó jogi érdekét, amelyet a III. rendű felperes jogsérelméhez mérve ez utóbbi elenyésző. A III. rendű felperes jól ismeri a „média viszonyait”, ezért az átlagos előreláthatósági foknál nagyobb mértékben kellett volna számolnia a felvétel elkészítésével. A nyilatkozat nem tartalmaz üzleti- vagy magántitkot, egyéb védett adatot, és a vonatkozó kereseti kérelemmel kapcsolatos bizonyítási kötelezettség más módon nem lett volna teljesíthető.

[47] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. A felpereseket egyetemlegesen kötelezte az alperesek együttes javára 254.000 forint perköltség, és az állam javára 36.000 forint illeték megfizetésére.

[48] Határozatának indokolásában idézte Magyarország Alaptörvényének IX. cikk (1)-(2) és (4) bekezdését, a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 4. § (1) bekezdését, 10. §-át, a 12. § (1)-(2) bekezdését, és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 495. § (1)-(2) bekezdését. Az irányadó jogszabályok értelmezéséhez figyelembe vette a Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalásának II-III. pontját és ahhoz fűzött indokolást, a PK 14. számú állásfoglalás I-III. pontját. A tényállás jogi értékelésének körében felidézte az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) AB határozatát. Kimerítően ismertette a határozat indokolásának [28]-[29], [39]-[40] bekezdését, majd rátért a 34/2017. (XII. 11.) AB határozat [50] bekezdésében foglaltakra.

[49] Elsőként azt vizsgálta, hogy a cikk témája a közügyekben való megszólalásnak minősül-e.

[50] Nem vitatott tényként vette figyelembe, hogy a cikk az előbbi kategóriába sorolható. Ezt támasztotta alá az elsőfokú bíróság megítélése szerint „a sajtóközlemény tárgya, a közlés aktualitása, a kijelentés tartalma, a közlés apropóját adó történet, a felperesek személye, továbbá a folyamatban lévő büntetőeljárás ténye” is.

[51] Az elsőfokú bíróság ezután a közszereplői vonásokra utaló peradatokat értékelte a felperesek tekintetében. Ennek eldöntésénél alapvetően az Alkotmánybíróság 3145/2018. (V. 7.) AB határozatának [30], [32], [38], [42], [45]-[47] és [49] bekezdésében foglaltakra támaszkodva arra következtetett, hogy az I-II. rendű felperes, mint műsorszolgáltatást nyújtó gazdasági társaságok, illetve a III. rendű felperes, mint programigazgató egyaránt rendelkezik véleményformáló hatás – elvi – lehetőségével. E kivételes közszereplői minőségük pedig megteremti a nyilvános bírálattel, kritikával szembeni fokozottabb tűrési kötelezettségüket.

[52] A továbbiakban azt vizsgálta, hogy a kifogásolt közlés-elemek értékítéletnek vagy tényállításnak tekinthetők-e. Megállapította, hogy a cikkbeli kifogásolt közlések többsége – így a cikk címében szereplő „lopás” állítása az újságírónak az ismert tények összefűzésén alapuló véleménye, értékítélete. Ismert, valós tény ugyanis, hogy a szerző bejegyzett művel rendelkezik, amelyet megküldött egy, a felperesekkel kapcsolatban álló producer részére, két szakértői vélemény is megállapította, hogy „az engedély nélküli megfilmesítés kétségtelenül megtörtént”, a sorozatot a műsorrendből kivették, és az állított jogsértés miatt büntetőeljárás van folyamatban.

[53] Az I. rendű alperes cikkét tényfeltáró jellegűnek minősítette, amelyben a szerző nyilvánvalóan kifejezésre juttatta az ismertetett tényekkel kapcsolatos véleményét, értékítéletét is. A megjelenített értékítélet túlzó, a „lopást” illetően jogilag nem pontos terminológia, e körülmény azonban az átlagos tájékozottságú olvasó szempontjából lényegtelen vonás. A túlzó, jelzős szerkezetekkel teletűzdelt cím célja a figyelem felkeltése volt. Az elsőfokú bíróság végkövetkeztetése szerint a tényeken alapuló újságírói értékítéleteket tartalmazó cikkbeli közlésekkel szemben – túlzásaikat is ideértve, illetve azok ellenére – nincs helye sajtó-helyreigazításnak.

[54] A perköltségről a Pp. 83. § (1) bekezdése, a 101. § (1) bekezdése, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése, valamint a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 2. és 3. § alapján határozott.

[55] Az elsőfokú ítélet ellen valamennyi felperes fellebbezett.

[56] Jogorvoslati kérelmük az elsőfokú ítélet keresetükkel egyező tartalmú megváltoztatására és a II. rendű alperes perköltség megfizetésére kötelezésére irányult. A másodfokú bíróság által gyakorolható felülbírálati jogkört a Pp. 369. § (3) bekezdés *a), c), d)* pontjaiban jelölték meg.

[57] Tévesen minősítette az elsőfokú bíróság a cikk témáját a közügyek körébe tartozónak és a felperesek személyét közéleti szereplőnek. A cikk témája ugyan számot tarthat közérdeklődésre, e jellemző alapján azonban önmagában nem minősül közügyben való megszólalásnak. Az írás alapjául szolgáló tényállás magánjogi jellegű jogvitához vezetett, amelyben sem a magát szerzőként feltüntető személy, sem a III. rendű felperes nem kivételes közszereplő. A III. rendű felperes vezető pozíciót tölt be a II. rendű felperesnél, azonban nem választott tisztségviselő. Egyes természetes és jogi személyek jelentős szerepet tölthetnek be a társadalomban, különböző közéleti vitákban véleményformáló hatással léphetnek fel, ugyanakkor nem választott tisztségviselők, nem közügyekben járnak el, nem rendelkeznek a közvagyon felett, nem állami tulajdonú cégek, illetve költségvetési szervek vezetői, ezért a megfogalmazott véleményeket, kritikákat, valótlan állításokat, nem kötelesek a politikai közszereplőkkel azonos módon eltérni.

[58] Az egyes kijelentésekkel kapcsolatban a felperesek kifejtették, hogy az I. rendű alperes azzal követett el jogsértést, hogy igazságként jelenítette meg a szerző által elmondottakat. A közlések valóságát azonban a perben vizsgált körülmények és a bizonyítékok tartalmának egybevetett értékelésével sem lehet megállapítani. Az előzetes bizonyítással kapcsolatos jogerős határozat szerint a magát szerzőként feltüntető személy az állított szerzői jogsértést még csak nem is valószínűsítette. Az előzetes bizonyításnál eljáró jogi képviselője a Szerzői Jogi Szakértői Testület elnökhelyettese volt, így a szakvélemény objektívnek nem tekinthető. Az elsőfokú bíróság nem indokolta meg, hogy miért nem tulajdonított ennek a körülménynek és a szakvéleménnyel kapcsolatos kifogásoknak jelentőséget.

[59] A felperesek tévesnek tartották az első kijelentés értékítélet kategóriába sorolását. A cikk címében megjelenő jelzőnek a cikkben szereplő kijelentés együttes értelmezésével az elsőfokú bíróságnak arra kellett volna következtetnie, hogy az I. rendű alperes konkrét bűncselekménnyel vádolta meg a felpereseket, amelynek valós alapját az előzetes bizonyítás során eljáró bíróság jogerős határozata önmagában cáfolja. A büntető törvénykönyvben szabályozott „lopás” megjelölés mindenki számára érthető és világos, annak értékítéletként kezelése viszont kizárt, hiszen egy bűncselekmény megtörténte egyértelműen bizonyítható tény. A sajtóközleménynek felperesek által kiemelt részei egészében vizsgálандók és kizárólag azt a célt szolgálták, hogy a valós tényeket hamis színben tüntessék fel, különösen a sorozat ismételt sugárzásának megszüntetésével kapcsolatos részek. Ezt ugyanis a cikkíró nem véleményként, hanem tényként közli. A

„megmosolyogtató” jelző használata értékelésként elfogadható, ez azonban nem zárja ki, hogy a közlemény egésze valótlanyságot, illetve a való tények hamis színben feltüntetését tükrözi.

[60] Az elsőfokú bíróság egyáltalán nem indokolta meg, hogy a hatodik és nyolcadik kijelentésre vonatkozó keresetet – annak nyilvánvalóan megalapozott volta ellenére – miért utasította el. A hetedik kijelentés valótlanúsága a III. rendű felperes személyes előadásából is egyértelműen megállapítható lett volna.

[61] Az alperesek fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

[62] A fellebbezés alaptalan.

[63] A fellebbezés az elsőfokú ítéletet teljes egészében támadta, a Fővárosi Ítéltábla pedig a Pp. 370. § (1) bekezdése szerint – a törvény által megengedett eltérés alkalmazása nélkül – gyakorolta felülbírálati jogkörét.

[64] Az elsőfokú bíróság a keresetben szereplő kijelentéseket kétségkívül törekedett az Alkotmánybíróság által kialakított értékelési szempontok alapján megítélni. Ennek során a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban megjelenített vizsgálati lépések sorrendjét betartva járt el. Annak eldöntésénél azonban, hogy az újságcikkben közöltek a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröznek-e (vagyis a közügyek szabad vitatásával állnak-e összefüggésben) iratellenes megállapítást téve tekintette nem vitatott ténynek a közérdekű vita jelleget. A felperesek ugyanis a perben mindvégig kifejezetten cáfolták azt, állítva, hogy tisztán magánjogi jogvita bontakozott ki az író és köztük, amelynek nincs közérdekű vitára alkalmas vonása. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor a vita közérdekű minősítéséről tett megállapítását további, releváns indokokkal is alátámasztotta. Értékelésébe bevonta a sajtóközlemény tárgyát, a közlés aktualitását, a kijelentések tartalmát, a közlésre okot adó eseményeket, a felperesek személyét és a folyamatban lévő büntetőeljárás tényét. Ebből egyértelműen megállapítható, hogy alkalmazta az alkotmánybírósági szempontok egy részét és következtetését ezek összességéből vonta le.

[65] Alappal sérelmezték azonban a felperesek, hogy az ítélet jogi indokolása hiányos, amely abban is megmutatkozik, hogy az elsőfokú bíróság csupán általánosságban jelölte meg a közérdekkel kapcsolatos mérlegelési szempontjait, azonban egyáltalán nem konkretizálta, hogy a jelen üggyel kapcsolatban mit tekint a közlemény tárgyának, aktualitásának és a közlésre okot adó eseménynek. A Fővárosi Ítéltábla ezért kiegészíti az elsőfokú ítélet indokait azzal, hogy a weboldal internetes közéleti hírportál, az írás pedig a „rovat címe” című rovatában jelent meg, amely általában belpolitikai témájú, illetve politikai botrányokhoz kötődő cikkeket tartalmaz. A tényfeltáró riport szerző regényének, mint szerzői műnek a történetével foglalkozik. Teret ad a szerző magánemberként, a gazdasági befolyással bíró médiavállalkozásokról szerzett tapasztalataival kapcsolatos beszámolójának. Bemutatja a mű megjelentetésére tett kísérleteket és azok fogadtatását, érzékelteti a riportalany kiszolgáltatottságát a törvényeket figyelmen kívül hagyóan beállított, külföldi tulajdonú médiavállalkozással szemben. A cikk erőteljes, túlzó kifejezések használatával hangsúlyozza az író meg lehetőségen reménytelennek tartott helyzetét és a vele történeteket („bátor író szembeszállt a médiaóriással”, „kezdődött nem várt kálváriája”, „a német multival szembeszállni áldozatokkal járhat”, „az esetek többségében öngyilkos küldetés”). Az írás célja a törzsszövegben az írótól szó szerint vett idézetből állapítható meg: „Természetesen nem gondolom, hogy a pénz nem számít, de itt többről van szó. Az mégiscsak elfogadhatatlan, hogy nagyvállalatok úgy tesznek, mintha rájuk nem vonatkoznának a törvények. Belegondolni is hátborzongató, hogy hány hozzám hasonlóan megalázott és kisemmizett alkotó van, akik esetleg bele sem mertek vágni, vagy feladták ezt a sokszor kilátástalannak tűnő szélmalomharcot”.

[66] A tényfeltáró riport lényegi mondanivalója tehát a szerzői művek alkotói anyagi és erkölcsi kiszolgáltatottságának bemutatása az alkotásokat felhasználó, jelentős gazdasági befolyással rendelkező médiavállalkozásokkal szemben, amely jelenség a cikk írója szerint a szerzői jog szabályozottsága ellenére is tapasztalható. A közérdekű téma, a közügyben megszólalás abban ragadható meg, hogy milyen a társadalom vélekedése, értékelése a szellemi alkotás jogsértő kisajátítására is lehetőséget nyújtó piaci viszonyokról (a haszonelvű gazdasági érdekekről), lehetséges-e a művészi önkifejezés, a személyiség szabad kibontakoztatása a gazdasági érdekek torzító hatásai, a verseny tisztességtelen befolyásolása ellenére. A konkrét eset magán hordoz egy további közérdekű vonást is: a médiaszolgáltatók hitelességét, a velük szemben megnyilvánuló közbizalom jelentőségét, amit nyilvánvalóan befolyásol a jogtisztta működés és működtetés, amelynek követelménye alól a kereskedelmi televíziók sem mentesek.

[67] Mindennek bemutatása egy országos ismertségű, internetes hírportálon illeszkedik a legszélesebb nyilvánosság jellegéhez, az alapul szolgáló eseménysor pedig ritka, ám konkrét példaként szolgál a téma aktualitásához. Az írásban szereplő szerző biztatja a szellemi alkotásra vonatkozó szerzői jogok tulajdonosait az érdekvérvényesítésre („arra buzdít mindenkit, akin átgázoltak, hogy álljon ki bátran az igazáért”). Mindezen indokok alapján a Fővárosi Ítéltábla a cikk témáját közügyekben való megszólalásnak, közérdekű vitában kifejtett álláspontnak tekintette, amely a szólásszabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezi.

[68] A felperesek megítélése szerint az elsőfokú bíróság téves következtetést vont le a felperesek kivételes közszereplői mivoltára vonatkozóan is. Az ezzel kapcsolatos felülbírálatot a másodfokú bíróság a fellebbezési kérelemben foglalt indokok mellett egy további – az anyagi igényérvényesítés jogához mérten – hivatalból vizsgált körülmény figyelembevételével végezte el. Észlelte ugyanis, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta a közéleti szerepléssel összefüggésben a felperesek perbeli legitimációjának értékelését. A közéleti szereplés határa nem általánosságban, hanem mindig az adott közléssel összefüggésben vonható meg. Ezért annak eldöntését, hogy a felperesek a támadott kijelentésekkel kapcsolatban közéleti szereplőnek minősülnek-e, feltétlenül megelőzi az érintettségükről való állásfoglalás.

[69] A Pp. sajtó-helyreigazítási eljárásra vonatkozó 496. § (6) bekezdésében foglalt szabálya, amely a fő szabályként tiltott keresethalmazatra vonatkozik, a jelen perben úgy érvényesül, hogy a cikkben támadott kijelentésekkel kapcsolatos együttes fellépés ugyan nem volt kizárt, az egyes keresetek azonban nem teremtettek egyetemleges jogosulti pozíciót és kényszerű pertársaságot a felperesek között [Pp. 36. §]. Ezért az elsőfokú bíróságnak az egyes kereseteket illetően tisztáznia kellett volna, hogy melyik felperes, milyen jogi érdekelttség alapján perli az alpereseket a közlemény helyreigazítására. Az elsőfokú bíróság ezzel szemben nem követelte meg a felperesektől a személyükben érintettséggel kapcsolatos előadást és annak jogi érveit, ezért érdemi döntése e tekintetben sérti a felperesek által a fellebbezésben megjelölt Smtv. 12. § (1) bekezdésének anyagi jogi rendelkezését. Mindezek miatt a Fővárosi Ítéltábla az alábbi okfejtéssel egészíti ki az ítélet indokolását.

[70] Az I. rendű felperest kizárólag a második kijelentés tekintetében illeti meg az anyagi igényérvényesítés joga. Ebben a „német tulajdonú médiavállalat” kifejezés teremt kapcsolatot az I. rendű felperes személyével, így sem a II., sem a III. rendű felperes nem kérhette a közlés helyreigazítását. A II. rendű felperes az első és az ötödik sérelmezett közlésben szerepel, a többi támadott kijelentés tartalma egyáltalán nem vonatkoztatható rá. A III. rendű felperest az első, a harmadik, negyedik, hetedik és nyolcadik kijelentés is névvel említi, a többi közlés azonban semmilyen szempontból nem érinti a személyét. A hatodik kijelentés ugyanakkor egyik felperesre sem vonatkoztatható, annak alanya egy tőlük

különböző, harmadik személy, a III. rendű felperes apja, akinek betöltött pozíciója volt a helyreigazítási kérelem tárgya. Ezért a felperesek közéleti szerepvállalásának tényét is ezekkel a megszorításokkal kellett volna értékelni.

[71] Az elsőfokú ítélet idetartozó jogi indokolását az Alkotmánybíróság 3145/2018. (V. 7.) AB határozat ismertetése uralta, amelyhez képest az elsőfokú bíróság abból az okból állapította meg a felperesek kivételes közszereplői minőségét, hogy az I. és II. rendű felperes műsorszolgáltatást nyújtó gazdasági társaságként, a III. rendű felperes pedig programigazgatóként rendelkezik a véleményformáló hatás elvi lehetőségével. Ez az indok elégtelen a minősítés megállapításához. A közéleti szerepkör betöltéséhez szükségképpen társulnia kell valamilyen (aktív vagy passzív) magatartásnak, amely az adott közügyben megnyilvánulást jelent. A relatív közszereplő ugyanis éppen a közéleti kérdésben betöltött szerepe miatt kerülhet a szólásszabadság tárgya szempontjából kevésbé védett helyzetbe, nem státusza és az abból eredő lehetséges befolyása, hanem a közügyben való konkrét érintettsége, ahhoz kapcsolódása révén.

[72] Az elsőfokú bíróság által idézett alkotmánybírósági határozat az ott vizsgált kontextusban a médiaszereplőket sorolta a kivételes közszereplők kategóriájába, amiatt, mert „közéleti vitákban jelentős véleményformáló hatással lépnek fel” (Indokolás [46]). Az I. és II. rendű felperes a [64] bekezdésben meghatározott közügy szempontjából azért tekintendő kivételes közszereplőnek, mert a média egyik szereplője (az I. rendű alperes) velük szemben közéleti kérdésben bírálatot fogalmazott meg. Sajátos vonása az ügynek, hogy a bírált személyek maguk is médiavállalkozások, illetve egyikük azok alkalmazottja, így a cikkben saját eljárásuk, magatartásuk nyilvánosság elé tárása történik meg, amely a további véleményformálás előfeltétele. A III. rendű felperes foglalkozásánál, betöltött tisztségénél fogva vállalt közéleti szereplést, a jelen ügyben pedig kifejezetten megnyilvánult, tehát a rá vonatkozó, magánszféráját nem érintő közléseknek az ad alkotmányos értéket, hogy azok részt vesznek az ismertetett, közérdekű témáról folyó nyilvános párbeszédben. Az elsőfokú bíróság tehát végeredményben helyesen következtetett arra, hogy a jogvita keretei között mindhárom felperes személyiségvédelmét korlátozottabbnak kell tekinteni.

[73] Az egyes kijelentések tényállításnak vagy értékítéletnek minősítése körében az ítéltábla az alábbiakat vette figyelembe.

[74] A felperesek helytállóan érveltek azzal, hogy az első kijelentés az elsőfokú bíróság jogi minősítésével szemben tényállítás. Az „ellopta” szóhasználat félreérthetetlenül tényállítás, méghozzá olyan, amely természetes személy esetében alkalmas lehet a becsület csorbítására, nem természetes személyre alkalmazva pedig nyilvánvalóan csorbíthatja annak üzleti hírnevét. Tévesen helyezkedtek azonban arra az álláspontra, hogy a szóhasználat kizárólag büntetőeljárásban hozott jogerős ítélet alapján lett volna megengedett, illetve hogy az előzetes bizonyítási kérelem elutasítása önmagában cáfolta a tényállítás valóságát. A közlés arra vonatkozik, hogy az írásművet a televíziós csatorna a szerző engedélye nélkül, saját céljaira felhasználta. Nincs jelentősége annak, hogy ezt a magatartást az I. rendű alperes a „lopás” kifejezéssel azonosította, mert a közlés olvasókhöz eljuttatott mondanivalója szempontjából nem a Btk.-ban nevesített tényállásbeli minősítésének, hanem a magatartásformának van relevanciája.

[75] A 13/2014. (IV. 18.) AB határozat értelmében a közügyekkel összefüggésben a közszereplők bírálata körében a valótlan tényállítások is a szólásszabadság hatálya alá tartozhatnak, azzal a különbségtétellel azonban, hogy a hamis tényállítást rosszhiszeműség esetén nem védi az Alaptörvény {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [31]}. A becsület csorbítására alkalmas tény állítása akkor nem élvezi a véleményszabadság oltalmát, ha a tényeket állító vagy híresztelő tudta, hogy közlése valótlan, avagy a valótlanságról azért nem tudott, mert a foglalkozása szerint elvárt figyelmet vagy körültekintést elmulasztotta.

[76] A kijelentésnek kétségtelenül van ténybeli alapja, hiszen a Szerzői Jogi Szakértői Testület 2019. június 11-i szakvéleménye kategorikusan tartalmazza azt a megállapítást, hogy a sorozat filmes epizódjaiban és a regény kiemelt részleteiben megjelenő „cselekményszövés, jelenetek, jellegzetes alakok között szerzői jogilag releváns hasonlóság áll fenn”, „az engedély nélküli megfilmesítés kétségtelenül megtörtént”, ez pedig „már az eljáró tanács első öt részre vonatkozó előző (...) szakvéleménye alapján is megállapítható az egész regény tekintetében”. A testület 2018. január 29-i szakértői véleményében pedig – az első öt televíziós epizód összevetésével – szintén arra a következtetésre jutott, hogy a művek között fennáll a szerzői jogilag releváns hasonlóság, valamint hogy II. rendű felperes bizonyos mértékben felhasználta, átdolgozta a szerzői művet. Az I. rendű alperesnek az előbbiekre figyelemmel tett kijelentése tehát nem tekinthető sem olyannak, amelynél a híresztelő tudta, hogy közlése valótlan, sem pedig olyannak, amely esetében a valótlanságról azért nem tudott, mert a foglalkozása szerint elvárt figyelmet vagy körültekintést elmulasztotta. Emellett a felperesek által kiemelt és a Fővárosi Ítéltábla által 2019. január 29. napján meghozott 8.Pkf.26.726/2018/3. számú végzés sem a felhasználás jogellenességéről vagy annak hiányáról foglalt állást, hanem az előzetes eljárásjogi feltételeiről az eljárás adott szakaszában. Téves ezért a felperesek azon érvelése, hogy a szerzői jogsértés megvalósulásáról a bíróság jogerősen állást foglalt.

[77] Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésével összefüggésben ezért az első közlésnek az az értelmezése áll összhangban, amely szerint a jelen esetben a tényállítás nem félrevezető, megtévesztő, vagyis nem volt rosszhiszemű. Erre figyelemmel, minthogy nem esik kívül a véleménynyilvánítás szabadságának védett körén, helyreigazításának sincs helye.

[78] A második kijelentéssel kapcsolatban a felperesek azt fejtették ki, hogy a sérelmezett mondatrész („a törvények felett állónak hitte magát”, „mára győzelemre áll az ügye”) szorosan egybetartozó. Mindkét kifejezés egyértelműen értékítélet, amelyek közül az elsőt az I. rendű felperesnek a mű felhasználásával kapcsolatos nézetéről, hozzáállásáról, a másodikat pedig szerző ügyének várható végkifejletéről alkotta az I. rendű alperes. Az ilyen értékítélet nem lehet sajtó-helyreigazítás tárgya, ezért a második keresetet is helyesen utasította el az elsőfokú bíróság.

[79] A harmadik kereset tárgya (a III. rendű felperes elhallgatta a nyilvánosság elől, hogy a sorozat alapjául ugyan valóban magyar alkotó munkáját használták, de szerző neve helyett II. rendű felperes producere neve fémjelezte a produkciót) arra vonatkozó tényállítás, hogy a cikk megírására alapul szolgáló okot, miszerint az „filmsorozat” című tévésorozathoz alapul szolgáló történet eredeti szerzője szerző, a III. rendű felperes nem tárta a nyilvánosság elé. Ez a kijelentés nem szorult további bizonyításra. A III. rendű felperes ugyanis mindvégig visszautasította az állítás valóságát, és a szerző által 2017 nyarán jelzett probléma ellenére 2017 októberében elindult a sugárzás, tehát a III. rendű felperes az után sem korrigálta a nyilatkozatot, hogy tudomást szerzett a szerzői jogi problémáról. Ennek oka a kijelentés valóságtartalmának megítélése szempontjából lényegtelen, az I. rendű alperes a kijelentés valóságtartalmát nem ferdítette el.

[80] A negyedik kijelentéssel kapcsolatban a felperesek ugyan nem fejtették ki, hogy azt a III. rendű felperes magatartásának minősítése miatt vagy egyéb okból tartották-e jogsértőnek, a programigazgatónak küldött többszöri megkeresés azonban a peranyagban szereplő, bizonyítékként hivatkozott levélváltásokból egyértelműen következik. A III. rendű felperes kezdetben visszafogott, majd egyre kevésbé udvarias válaszaiban („tudatosan félre kívánt vezetni, vagy – finoman szólva – nem mond igazat”, „Ön egyszerűen ezzel kapcsolatban sem mond igazat” – A/2 melléklet, 2017. október 26-i válaszlevél) álláspontja nem változott, valamennyiszer visszautasította az érdemi tárgyalást. A „pökhendi magaslatokból, lenézően” kifejezés ugyanakkor értékítélet, amely negatív kritikának veti alá

az előbbieket szerint reagáló III. rendű felperes magatartását. Ekként pedig sajtóhelyreigazításnak nem lehet tárgya, a kereset teljesítése fogalmilag kizárt.

[81] Az ötödik kereset alapjául szolgáló kijelentés valós ténybeli alapon nyugvó következtetésnek tekinthető. A műsorkínálatból levétel nem volt vitás a felek között, ennek okát viszont eltérően jelölték meg: a felperesek a nézettségi adatok csökkentésével, az I. rendű alperes pedig a botrány kirobbanásával magyarázta. Az I. rendű alperes vélekedése – amely a 2019. június 11-én beszerezett szakvélemény és a tervezett műsor megváltoztatása közötti néhány napos eltérésen alapult – nem logikátlanul, nem kirívóan okszerűtlenül levont következtetés, ezért a szólásszabadság magasabb szintű védelemben részesül.

[82] A hatodik kijelentés egyik felperest sem érinti, annak alanya egy harmadik személy, a III. rendű felperes apja. Az erre vonatkozó kereset az általa betöltött pozíció pontos megjelölésére, mint helyreigazításra irányul. A felperesek ezzel kapcsolatban a számukra megnyíló igényérvényesítési jogról tényeloadást nem tettek, keresetösségi jogukat bizonyítékkal sem támasztották alá. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen döntött a kérelem elutasításáról.

[83] A hetedik keresetbe foglalt, valótlannak tartott tényállítás arra vonatkozik, hogy a III. rendű felperes az I. rendű alperes megkeresésére milyen választ adott. Az I. rendű alperes értelmezésében a III. rendű felperes nyomatékosan ajánlotta, hogy az I. rendű alperes ne foglalkozzon a témával. E tényállítás valótlanságát azonban a III. rendű felperes keresetének a való tények megjelentetésére vonatkozó része már önmagában cáfolja. Ő ugyanis azt kérte valós tényként a helyreigazító közleménybe foglalni, hogy az I. rendű alperest a sajtóosztályhoz irányította és tájékoztatta arról, hogy „szerző már jónéhány ügyvédet elhasznált, azaz talán mégsincs igaza, így meggondolhatnák, hogy szeretnének-e neki teret adni”. A sérelmezett és a megjelentetni kért közlés lényegi tartalma tehát egyező, arra vonatkozik, hogy a III. rendű felperes alaptalannak tartotta szerző követelését és e véleményét több előzményi adattal is megindokolta. Mivel a telefonos megkeresés ténye a felek között nem volt vitatott, az I. rendű alperes által felajánlott – kétségkívül a Pp. 269. § szerint minősülő jogsértő – bizonyítéknak az ügy eldöntése szempontjából nem volt jelentősége. Nem szorult ugyanis bizonyításra sem az, hogy a III. rendű felperes elhárította a személyes nyilatkozattételt, sem pedig az, hogy ellenezte a cikk megjelenését. Az I. rendű alperes tényállítása tehát nem volt valótlan.

[84] Az utolsóként sérelmezett kijelentést az elsőfokú bíróság helytelenül emelte a tényállásba, a cikk szövegét ugyanis nem az eredetileg megjelent, hanem az alperes által javított szöveggel idézte. Ebből következően a korábban III. rendű felperesként megjelölt személy nevének helyesbítése után a jelenleg is lekérhető cikkben XY szerepel, amely tény önmagában kizárja a nyolcadik kereset teljesíthetőségét. A felperesek elmulasztották annak figyelembevételét, hogy az I. rendű alperes még a perindítás előtt kijavította a személynévben mutatkozó tévedést, ebből pedig az következik, hogy az Smtv. 12. § szerinti megelőző eljárás eredményes volt, a felpereseknek nem áll fenn anyagi joga a közöltek helyreigazítására. Az orvosolt jogsérelemhez képest további, a keresetösségi jog szempontjából értékelhető nyilatkozatot nem tettek, így követelésük alaptalan.

[85] Mindezekre tekintettel a Pp. 369. § (3) bekezdés *a)*, *c)* és *d)* pontja szerint kért felülbírálat eredményeként sem a bizonyítás kiegészítésére, sem a tényekből eltérő jogkövetkeztetés levonására, sem pedig a tények eltérő minősítésére nem volt szükség, valamint az anyagi jogszabályok szerinti felülmérlegelésre sem került sor. Az elsőfokú ítélet a felperesek által állított jogszabályt nem sérti, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság anyagi jogszabályoknak megfelelő döntését per fő tárgya tekintetében a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, míg az eljárási illetékre vonatkozó rendelkezést részben megváltoztatta. Hivatalból vette ugyanis figyelembe, hogy az elsőfokú bíróság nem

különállóként értékelte az egyes felperesek kereseteit, hanem a felpereseket – tévesen – függő pertársakként kezelte (Pp. 38. §).

[86] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére a másodfokú bíróság a Pp. 101. § (1) bekezdése, a 102. § (1) bekezdése és a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján kötelezte a felpereseket. Az első- és másodfokú eljárási illetéket a felperesek személyi keresethalmazatára és a pertársaságra figyelemmel személyenként kell teljesíteni.

Budapest, 2021. március 2.

Végahné dr. Szabó Zsuzsanna s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovács Helga s.k.
előadó bíró

dr. Tóth Gabriella s.k.
bíró